

PROGRAM SZCZEGÓŁOWY CYKLU SEMINARIÓW

Program modułu 1:

Edukacja włączająca – podstawy i planowanie

1. Cele ogólne

- Kształtowanie wiedzy na temat założeń edukacji włączającej.
- Zrozumienie podstaw prawnych i dokumentów międzynarodowych oraz krajowych dotyczących edukacji włączającej.
- Rozwijanie umiejętności planowania działań dydaktycznych z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego (UDL).
- Wzmacnianie postawy otwartości i wrażliwości na różnorodność uczniów.

2. Cele szczegółowe

Uczestnik po ukończeniu modułu:

- wyjaśnia ideę edukacji włączającej i jej podstawy etyczne i prawne,
- zna podstawowe akty prawne gwarantujące równy dostęp do edukacji dla wszystkich,
- rozpoznaje potrzeby uczniów w klasie zróżnicowanej (ICF-11, ocena funkcjonalna),
- wyjaśnia korzyści płynące z wdrażania edukacji włączającej,
- zna zasady projektowania uniwersalnego (UDL) w planowaniu zajęć z klasą zróżnicowaną,
- opracowuje scenariusze zajęć uwzględniające różnorodność uczniów,
- wykorzystuje narzędzia TIK w planowaniu i prowadzeniu zajęć z klasą zróżnicowaną,
- potrafi analizować przypadki i dostosować metody pracy do zróżnicowanej grupy.

3. Treści i plan godzinowy:

Czwartek

1. Założenia edukacji włączającej jako edukacji dostępnej dla wszystkich uczniów

– wprowadzenie (2h)

- Definicja i cele edukacji włączającej
- Równość szans, dostępność, poszanowanie różnorodności, akceptowanie różnorodności uczniów, nauczycieli i rodziców,
 - Postrzeganie zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych jako zjawiska naturalnego,
 - Przejście od modelu medycznego do biopsychospołecznego postrzegania niepełnosprawności,

2. Akty prawne regulujące wdrażanie edukacji włączającej w Polsce (2h)

- Konstytucja RP
- Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych (ONZ)
- Konwencja o prawach dziecka (UNICEF)

-
- Ustawa Prawo oświatowe
 - Rozporządzenia MEN dotyczące organizacji kształcenia specjalnego i pomocy psychologiczno-pedagogicznej

Piątek

1. Praca z klasą zróżnicowaną (2h)

- Zróżnicowanie uczniów – źródła i formy
- Biopsychospołeczne podejście w edukacji
- Ocena funkcjonalna ucznia
- Zasady pracy z uczniami o różnych potrzebach edukacyjnych

2. Projektowanie uniwersalne w edukacji (UDL) (2h)

- Trzy główne zasady UDL:
 1. Zapewnienie różnorodnych środków przekazu informacji w czasie zajęć dydaktycznych,
 2. Zapewnienie możliwości różnorodnych form ekspresji i prezentowania swoich osiągnięć edukacyjnych,
 3. Zapewnienie różnorodnych form motywowania do pracy
- Planowanie lekcji z uwzględnieniem różnych stylów uczenia się
- Identyfikowanie i eliminowanie barier w dostępie do edukacji

3. Opracowanie scenariusza zajęć zgodnie z zasadami UDL + TIK w edukacji włączającej (2h)

- Ćwiczenia w tworzeniu scenariuszy
- Tworzenie uniwersalnych materiałów edukacyjnych
- Dobór narzędzi TIK wspierających dostępność (np. Wakelet, Canva, Genially, Google Workspace, czytaki, audiodeskrypcja)
- Prezentacja projektów i omówienie

4. Środki dydaktyczne

- fragmenty aktów prawnych i konwencji (w wersji papierowej lub cyfrowej)
- karty pracy (analiza przypadków, scenariusze UDL)
- szablon scenariusza UDL
- sprzęt multimedialny (laptop, rzutnik, tablica interaktywna)
- aplikacje interaktywne (Kahoot, Mentimeter, Padlet)
- dostęp do internetu
- materiały drukowane lub cyfrowe wspomagające tworzenie scenariuszy
- przykłady dobrych praktyk (filmy, opisy przypadków)

Program Modułu 2

Praktyczne aspekty wdrażania edukacji włączającej

1. Cele ogólne

- Poznanie zasad dostępności edukacji i wymagań organizacyjnych.
- Rozwijanie umiejętności współpracy z instytucjami wspierającymi edukację włączającą.
- Nabycie kompetencji w tworzeniu dostępnych materiałów edukacyjnych (ETR).
- Budowanie świadomości znaczenia współpracy z rodzicami uczniów ze SPE.

2. Cele szczegółowe

Uczestnik po ukończeniu modułu:

- omawia zasady dostępności edukacyjnej,
- opisuje zadania nauczycieli i specjalistów w procesie wdrażania edukacji włączającej,
- wyjaśnia znaczenie współpracy i korzystania ze wsparcia podczas wdrażania edukacji włączającej.
- zna założenia projektu „Dostępna szkoła”,
- rozróżnia i tworzy teksty łatwe do czytania (ETR),
- identyfikuje instytucje wspierające i buduje sieć współpracy,
- rozumie rolę SCWEW i ich znaczenie w praktyce szkolnej,
- potrafi efektywnie współpracować z rodzicami uczniów ze SPE.

3. Metody i formy pracy

- analiza dokumentów
- dyskusja panelowa
- studium przypadku
- redagowanie tekstów
- praca w parach
- debata
- mapa współpracy
- burza mózgów
- scenki sytuacyjne
- odgrywanie ról

4. Treści i plan godzinowy

Czwartek

- 1. Zasady dostępności w polskiej szkole. Projekt „Dostępna szkoła”. Dokumentacja ucznia ze SPE (2h)**

- Definicja dostępności – aspekty prawne i organizacyjne
- Założenia projektu „Dostępna Szkoła”
- Obowiązki szkoły względem uczniów ze SPE – dokumentacja, dostosowania
- Studium przypadku: tworzenie dostępnej przestrzeni

2. **Zasady tworzenia tekstu łatwego do zrozumienia (ETR). Ćwiczenia praktyczne (2h)**

- Wprowadzenie do ETR – normy i zasady
- Ćwiczenia praktyczne: przekształcanie tekstu edukacyjnego do wersji ETR
- Wspólna analiza rezultatów – informacja zwrotna

Piątek

3. **Współpraca z instytucjami wspierającymi edukację włączającą: PPP, ODN, NGO, uczelnie (2h)**

- Sieć wsparcia – kto i w czym może pomóc
- Modelowanie efektywnej współpracy
- Ćwiczenie: mapa współpracy

4. **SCWEW – doświadczenia i obszary współpracy ze szkołą (2h)**

- Czym są SCWEW i jak funkcjonują
- Przykłady działań SCWEW
- Refleksja na temat możliwości wdrożenia w konkretnej placówce

5. **Współpraca z rodzicami uczniów ze SPE – praktyczne wskazówki (2h)**

- Budowanie relacji z rodzicami
- Bariery i błędy w komunikacji
- Odgrywanie ról: trudne rozmowy, wspólne cele

6. **Środki dydaktyczne**

- fragmenty dokumentów prawnych i opisów projektów (papierowo lub cyfrowo)
- przykłady tekstów ETR
- karty pracy: sieć współpracy, scenki rodzic-nauczyciel
- sprzęt multimedialny
- Padlet/Miro, Google Docs do pracy grupowej
- filmy lub opisy dobrych praktyk

Program Moduł 3:

Kompetencje nauczyciela edukacji włączającej

1. Cele ogólne

- Uświadomienie roli nauczyciela jako lidera zmiany w edukacji włączającej.
- Kształtowanie kompetencji interpersonalnych i zespołowych.
- Wzmacnianie refleksji nad własną postawą i praktyką zawodową.
- Poznanie zmian prawnych wpływających na codzienną pracę.

2. Cele szczegółowe

Uczestnik po ukończeniu modułu:

- opisuje środowisko sprzyjające edukacji włączającej,
- definiuje cechy i kompetencje nauczyciela edukacji włączającej,
- rozpoznaje role specjalistów i zasady współpracy interdyscyplinarnej,
- analizuje i wdraża dobre praktyki edukacyjne,
- zna aktualne zmiany prawne związane z edukacją włączającą.

3. Metody i formy pracy

- burza mózgów
- SWOT
- metoda plakatu i galeria postaw
- schematy współpracy
- analiza przypadków
- quiz
- praca z aktami prawnymi

4. Treści i plan godzinowy

Czwartek

- 1. Budowanie środowiska szkolnego sprzyjającego edukacji włączającej. Profil nauczyciela edukacji włączającej (2h)**
 - Współpraca nauczyciel i specjalistów w szkole w procesie wdrażania edukacji włączającej,
 - Kompetencje nauczyciela: wiedza, umiejętności, postawy
 - Warsztat: SWOT nauczyciela edukacji włączającej.
- 2. Model współczesnego nauczyciela edukacji włączającej (2h)**
 - identyfikacja barier w procesie wdrażania edukacji włączającej
 - Plakat: Mój model nauczyciela
 - Galeria postaw – prezentacja i refleksja

Piątek

3. Miejsce i zadania specjalistów w szkole (pedagog specjalny, nauczyciel wspomagający, terapeuta, logopeda, psycholog) (2h)

- Rola poszczególnych specjalistów
- Ćwiczenie: schemat współpracy interdyscyplinarnej
- Praca na scenariuszach – plan współpracy w konkretnym przypadku

4. Jak skutecznie wdrażać edukację włączającą w szkole. Dobre praktyki (2h)

- Analiza doświadczeń uczestników
- Ćwiczenie: tablica pomysłów – działania na poziomie klasy, szkoły i społeczności
- Modelowy plan wdrożenia

5. Aktualne zmiany w prawie oświatowym związane z edukacją włączającą (2h)

- Omówienie zmian prawnych (np. zmiany w rozporządzeniach MEN, nowe definicje SPE)
- Perspektywy
- test podsumowujący

6. Środki dydaktyczne

- materiały do analizy SWOT, plakaty, arkusze do galerii postaw
- przykłady scenariuszy współpracy interdyscyplinarnej
- tablica pomysłów (papierowa lub online)
- aktualne akty prawne w wersji papierowej i cyfrowej
- quizy (Kahoot, Wordwall)

7. Bibliografia

- Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych, ONZ, 2006.
- Konwencja o prawach dziecka, UNICEF, 1989.
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.
- Rozporządzenie MEN z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
- Rose, D.H., & Meyer, A. (2002). Teaching Every Student in the Digital Age: Universal Design for Learning. ASCD.
- Loreman, T. (2007). Inclusive Education.
- Wojnarowska, A. (red.) (2020). Edukacja włączająca w szkole ogólnodostępnej. Warszawa: ORE.
- ORE – publikacje i materiały online dotyczące edukacji włączającej.
- Strona internetowa www.udlcenter.org (Universal Design for Learning)

Opracowanie: Maciej Pasternak, Teresa Thiem